

«портрету» як потенційного спортсмена-студента, так і вболівальника – споживача спорту як видовища. Аналіз анкетування свідчить, що студентів, які бажають займатися спортивними іграми є більша кількість, тому потрібно створити умови, а саме шукати шляхи розширення матеріально-технічної бази для проведення навчально-тренувальних занять, збільшувати фінансування спортивних програм [2]. Крім того викладачам, потрібно впроваджувати передовий досвід сучасної науки: спортивної медицини, спортивного відбору, сучасних технологій у підготовці спортсменів.

ОТЖЕ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ МОЖНА ЗРОБИТИ ВИСНОВОК, що не дивлячись на зменшення кількості студентів, які навчаються у ВНЗ III-IV рівнів акредитації Рівненської області, кількість студентів-спортсменів є стабільною. У НУВГП цей показник має тенденцію до збільшення. Слід зазначити, що на студентів, які віддають перевагу спортивним іграм припадає 55%, а найбільш популярними серед студентської молоді є футбол, баскетбол, волейбол. Наповнюваність спортивних секцій студентами, наявність спортивних команд з ігрових видів спорту залежить від організаційної діяльності кафедри, керівництва вузу, професійної майстерності викладачів. Для поширення популяризації спортивних ігор у вищих навчальних закладах необхідно впроваджувати спортивний менеджмент, рекламну політику з метою залучення та ефективного використання спонсорських засобів.

У ПОДАЛЬШОМУ ПЛАНУЄТЬСЯ провести порівняльний аналіз популяризації спортивних ігор у вищих навчальних закладах в інших областях України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сабинин Л.Т. Проблемы и перспективы развития игровых видов спорта в ВУЗах г. Красноярска/ Сабинин Л.Т. // Физическое воспитание студентов творческих специальностей – Харьков, 2009. - N 1. - С. 137-143.
2. Сотник О.В. До проблеми викладання фізичного виховання у вищих навчальних закладах/ Сотник О.В. // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: зб. наук. пр. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2013. - № 1 (21). – С.251-256.
3. Gordon. J., Wang W. A Cross-Cultural Comparison of Canadian and Mainland Chinese University Students' Leisure Motivations// Physical Education and Sport Pedagogy. Volume 30, Is 3, May 2008, p.179-197.
4. Judge. L., Bellar. D., Lee. D., Petersen. J., Wanless. E., Surber. K, Ferkel. R, Simon.L. An Exploratory Study of Physical Activity Patterns of College Students at a Midwest State University in the United States/ The Sport Journal. Retrieved from <http://thesportjournal.org>.

Тихонова Н.В.

Харківська державна академія фізичної культури

ОБҐРУНТУВАННЯ МОДЕЛІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ СУЧАСНОСТІ

Мета: Обґрунтування моделі забезпечення регламентації фізкультурно-спортивної дозвіллевої діяльності дітей та молоді сучасності. **Матеріал:** У роботі представлені результати аналізу науково-методичної літератури, основних нормативно-правових актів, що регламентують діяльність позашкільних навчальних закладів фізкультурно-спортивного напрямку. **Результат:** Обґрунтування і розробка моделі забезпечення регламентації фізкультурно-спортивної дозвіллевої діяльності дітей та молоді сучасності дозволить вдосконалити керування діяльністю позашкільних навчальних закладів фізкультурно-спортивного напрямку як складової частини дозвіллевої діяльності. **Висновки:** Практичне використання розробленої моделі сприятиме стійкому збалансованому розвитку мережі позашкільних закладів, заснованому на принципах спадкоємності і взаємозв'язку, дасть можливість наблизити якісні і кількісні показники їх функціонування до державних стандартів, сприятиме поступовому зниженню диспропорцій ресурсного забезпечення окремих закладів, забезпечить стабільні зв'язки позашкільних навчальних закладів із сім'єю, загальноосвітніми закладами, фізкультурно-спортивними організаціями для забезпечення потреб дітей та молоді щодо дозвіллевої діяльності.

Ключові слова: діти, молодь, модель, регламентація, позашкільний навчальний заклад, удосконалення.

Тихонова Н.В. Обоснование модели обеспечения регламентации физкультурно-спортивной досуговой деятельности детей и молодежи современности. Цель: Обоснование модели обеспечения регламентации физкультурно-спортивной досуговой деятельности детей и молодежи современности. **Материал:** В работе представлены результаты анализа научно-методической литературы, основных нормативно-правовых актов, регламентирующих деятельность внешкольных учебных заведений физкультурно-спортивного направления. **Результат:** Обоснование и разработка модели обеспечения регламентации физкультурно-спортивной досуговой деятельности детей и молодежи современности позволит усовершенствовать управление деятельностью внешкольных учебных заведений физкультурно-спортивного направления как составной части досуговой деятельности. **Выводы:** Практическое

использование разработанной модели будет способствовать устойчивому сбалансированному развитию сети внешкольных учреждений, основанном на принципах преемственности и взаимосвязи, позволит приблизить качественные и количественные показатели их функционирования с государственными стандартами, будет способствовать постепенному снижению диспропорций ресурсного обеспечения отдельных учреждений, обеспечит стабильные связи внешкольных учебных заведений с семьей, общеобразовательными учреждениями, физкультурно-спортивными организациями для обеспечения потребности детей и молодежи в досуговой деятельности.

Ключевые слова: дети, молодежь, модель, регламентация, внешкольное учебное заведение, усовершенствование.

Tikhonova N. Ground of model regulation of athletic-sport free time activity of children and young people of contemporaneity. Aim: Ground of model of providing of regulation of athletic-sport досуговой activity of children and young people of contemporaneity. Material: results are In-process presented of analysis of scientifically-methodical literature, basic normatively-legal acts, regulating activity of out-of-school educational establishments of athletic-sport direction. Result: Ground and development of model of providing of regulation of athletic-sport досуговой activity of children and young people of contemporaneity will allow to perfect a management activity of out-of-school educational establishments of athletic-sport direction as to component part of free time activity. Conclusions: the Practical use of the worked out model will assist the steady balanced development of network of out-of-school establishments, based on principles of succession and intercommunication, will allow to approach the quality and quantitative indexes of their functioning with state standards, will assist the gradual decline of disproportions of the resource providing of separate establishments, will provide stable connections of out-of-school educational establishments with family, general establishments, by athletic-sport organizations for providing of necessity of children and young people in free time activity.

Key words: children, young people, model, regulation, out-of-school educational establishment, improvement.

Вступ. У сучасних умовах розвитку України перед державою та суспільством постають завдання виховання здорового, фізично розвинутого, працездатного підростаючого покоління із активною життєвою позицією. Ці питання реалізуються у процесі виховання дітей та молоді в навчальних закладах, вдома та під час дозвілля. Результати наукових досліджень Т.С. Бондаря, Ю.В. Васькова, В.М. Мазіна, Т.Т. Ротерс, В.О. Сутули підтверджують, що дозвілля відіграє значну роль не тільки у забезпеченні здоров'я дітей та молоді, а й у формуванні їх особистості. Фізкультурно-спортивну дозвілєву діяльність забезпечують сьогодні позашкільні навчальні заклади. Діяльність окремих позашкільних навчальних закладів фізкультурно-спортивного напрямку розкрито у ряді наукових праць О.М. Вацеби, В.І. Мудрика, А.В. Нестерової, С.М. Родака, Н.В. Середи в яких розглянуто історію їх виникнення, напрями діяльності, особливості нормативно-правового та фінансового забезпечення, проблеми та перспективи їх розвитку в сучасних ринкових умовах, однак ці роботи не дають повної уяви про систему позашкільних навчальних закладів і особливості організації в них фізкультурно-спортивного дозвілля. Регламентация фізкультурно-спортивної або спортивної дозвілєвої діяльності дітей та молоді сучасності дозволить вдосконалити керування діяльністю позашкільних навчальних закладів фізкультурно-спортивного напрямку як складової частини дозвілєвої діяльності. Дослідження виконано в рамках реалізації Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2011-2015 рр. «Парадигма здорового способу життя в дискурсах фізичного виховання і спорту» (шифр 1.3), комплексного наукового проекту на 2013-2014 рр. «Теоретико-методологічні засади формування особистісної фізичної культури у дітей і молоді як основи їх здоров'я» (номер Державної реєстрації 0113U001205).

Мета, завдання роботи, матеріал і методи.

Мета дослідження – обґрунтування моделі забезпечення регламентації фізкультурно-спортивної дозвілєвої діяльності дітей та молоді сучасності.

Завдання дослідження:

1. Розробити модель забезпечення регламентації фізкультурно-спортивної дозвілєвої діяльності дітей та молоді сучасності.

Методи та організація дослідження. У ході дослідження застосовувався комплекс загальнонаукових методів, серед яких аналіз літературних джерел та документів, методи системного аналізу. У роботі представлені результати аналізу науково-методичної літератури, основних нормативно-правових актів, що регламентують діяльність позашкільних навчальних закладів фізкультурно-спортивного напрямку.

Результати дослідження. Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що у роботах багатьох науковців, таких, як Л.І. Даниленко, Г.В. Єльнікової, Л.О. Лузана, В.І. Маслової, В.І. Михеева, С.В. Шарова розкрито поняття «модель» та використання його в педагогіці. Проблему моделювання професійної діяльності в контексті опрацювання її змісту, форм і методів вивчено в працях М.В. Гриньової, А. М. Дахіна, Є.А. Лодатко, Н.І. Островерхової, В.С. Пікельної, З.В. Рябової, О.О. Почуєвої та інших. З наукової точки зору моделювання – це опосередковане дослідження характеристик об'єкта, що виступає в речовій або абстрактній формі і відображає

таким чином функціональні зв'язки певної подібності моделі і об'єкта [1]. Разом з тим, моделювання у педагогіці, – порівняно з багатьма іншими галузями людського знання, – має особливості, природа яких ґрунтується на нечіткості, розпливчастості педагогічних понять, практичній відсутності прийнятних механізмів виміру розвитку особистості у процесі навчання, навчальних здобутків, досягнення певною категорією учнівської молоді соціально визначених освітніх орієнтирів тощо[8].

Моделювання в педагогіці, на думку В.І. Михеєва, має декілька аспектів застосування, зокрема: гносеологічний, у якому модель відіграє роль проміжного об'єкта у процесі пізнання педагогічного явища; загальнометодологічний, який дозволяє оцінювати зв'язки і відношення між характеристиками стану різних елементів навчально-виховного процесу на різних рівнях їх опису і вивчення; психологічний, який дозволяє вести опис різних сторін навчальної і педагогічної діяльності та виявляти на цій основі психолого-педагогічні закономірності [8]. У науковій праці О.О. Почуєвої моделі розділено на три види: - фізичні (що мають природу, схожу з оригіналом); - математичні (їх фізична природа відрізняється від прототипу, але можливо математичний опис поведінки оригіналу); - логіко-семіотичні (конструюються з спеціальних знаків, символів і структурних схем).

Практична цінність моделі в будь-якому педагогічному дослідженні в основному визначається її адекватністю вивчаються сторони об'єкта, а також тим, наскільки правильно враховані на етапах побудови моделі основні принципи моделювання – наочність, визначеність, об'єктивність, які багато в чому визначають як можливості і тип моделі, так і її функції в педагогічному дослідженні.

Моделювання є вихідним методом наукового дослідження пізнання та його центральним методологічним засобом, суть якого полягає в заміщенні об'єкта спеціальною моделлю, що відтворює головні особливості оригіналу, та проведенні за її допомогою необхідних досліджень.

За характером створювання моделей прийнято розрізняти два основних способи моделювання:

1) предметне моделювання, під час якого дослідження проводиться на матеріальній моделі, що відтворює певні геометричні, фізичні, динамічні чи функціональні характеристики об'єкта;

2) знакове (інформаційне) моделювання, під час реалізації ідеальними моделями слугують схеми, креслення, графіки й формули, запропоновані в деякому алфавіті [12].

На основі аналізу науково-методичної літератури визначено і систематизовано позашкільні навчальні заклади, що забезпечують фізкультурно-спортивну дозвілєву діяльність в Україні (рис. 1).

Аналіз нормативно-правового забезпечення діяльності позашкільних навчальних закладів фізкультурно-спортивного напрямку України, механізму і організаційно-управлінських умов їх функціонування показав необхідність його вдосконалення, що вимагає розробки моделі забезпечення регламентації фізкультурно-спортивної дозвілєвої діяльності дітей та молоді сучасності.

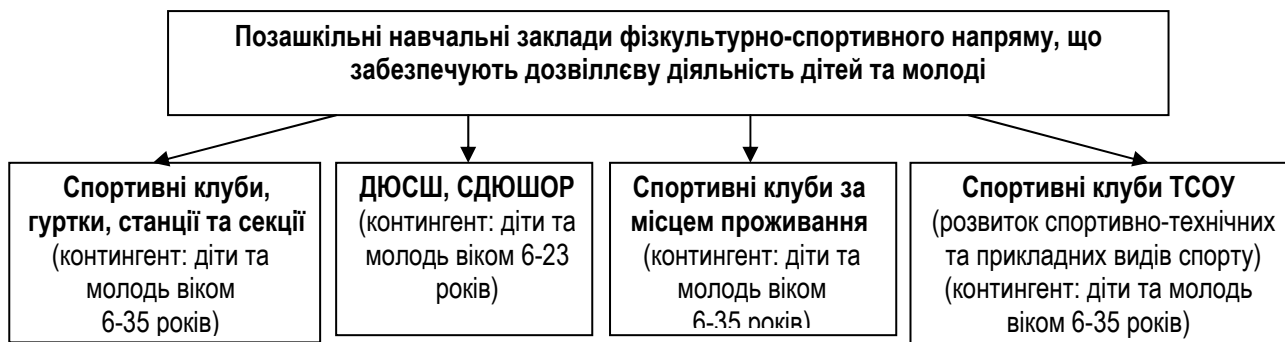

Рис. 1. Система дозвілєвої діяльності дітей та молоді в позашкільних навчальних закладах фізкультурно-спортивного напрямку України

Результати досліджень обумовили необхідність формування системи управління регламентацією фізкультурно-спортивної дозвілєвої діяльності дітей та молоді за рахунок обґрунтування моделі, як інструменту системного вирішення цього завдання. Розробка моделі забезпечення регламентації фізкультурно-спортивної або спортивної дозвілєвої діяльності дітей та молоді сучасності та комплексна характеристика її властивостей були здійснені з урахуванням основних положень та принципів менеджменту фізичної культури [4]. Принципова схема моделі забезпечення регламентації фізкультурно-спортивної дозвілєвої діяльності дітей та молоді сучасності наведена на рис. 2.

Наявність двостороннього обміну інформацією між блоками моделі дозволяє забезпечити з одного боку усталеність моделі, а з іншого – ефективно її функціонування у разі появи нових форм забезпечення дозвілєвої діяльності, отримання нової інформації про їх вплив на формування особистості та функціональний стан дітей і молоді.

Розроблена модель забезпечення регламентації фізкультурно-спортивної дозвілєвої діяльності дітей та молоді сучасності у позашкільних навчальних закладах фізкультурно-спортивного напрямку передбачає

функціонування системи із трьох взаємно пов'язаних компонентів – блоків: 1) інформаційно-методичне забезпечення організаційної регламентації, 2) організаційно-технологічне забезпечення, 3) наукове регулювання, що включає підсистеми: організаційно-управлінської характеристики діяльності позашкільних навчальних закладів фізкультурно-спортивного напрямку; оцінки дозвілєвої діяльності в позашкільних навчальних закладах фізкультурно-спортивного напрямку; комплексної оцінки впливу дозвілєвої діяльності в позашкільних навчальних закладах фізкультурно-спортивного напрямку на формування особистості та функціональний стан дітей та молоді.

Таким чином, виконання поставленого завдання – обґрунтування і розробка моделі забезпечення регламентації фізкультурно-спортивної або спортивної дозвілєвої діяльності дітей та молоді сучасності дозволило створити інструмент керування діяльністю позашкільних навчальних закладів фізкультурно-спортивного напрямку як складовою частиною дозвілєвої діяльності. Наявність двостороннього обміну інформацією між блоками моделі дозволяє забезпечити з одного боку усталеність моделі, а з іншого – ефективне її функціонування у разі появи нових форм забезпечення дозвілєвої діяльності, отримання нової інформації про їх вплив на формування особистості та функціональний стан дітей і молоді. Практичне використання розробленої моделі дозволило забезпечити організаційно-управлінську регламентацію окремих фізкультурно-спортивної або спортивної діяльності дітей та молоді в позашкільних навчальних закладах, що ілюструє ефективність її функціонування. Здійснена характеристика властивостей запропонованої моделі з урахуванням принципів та вимог управління у сфері фізичної культури та спорту дає змогу удосконалювати її, чим досягається підвищення ефективності державного нагляду, оптимізація функціонального стану дітей і молоді та формування особистості.

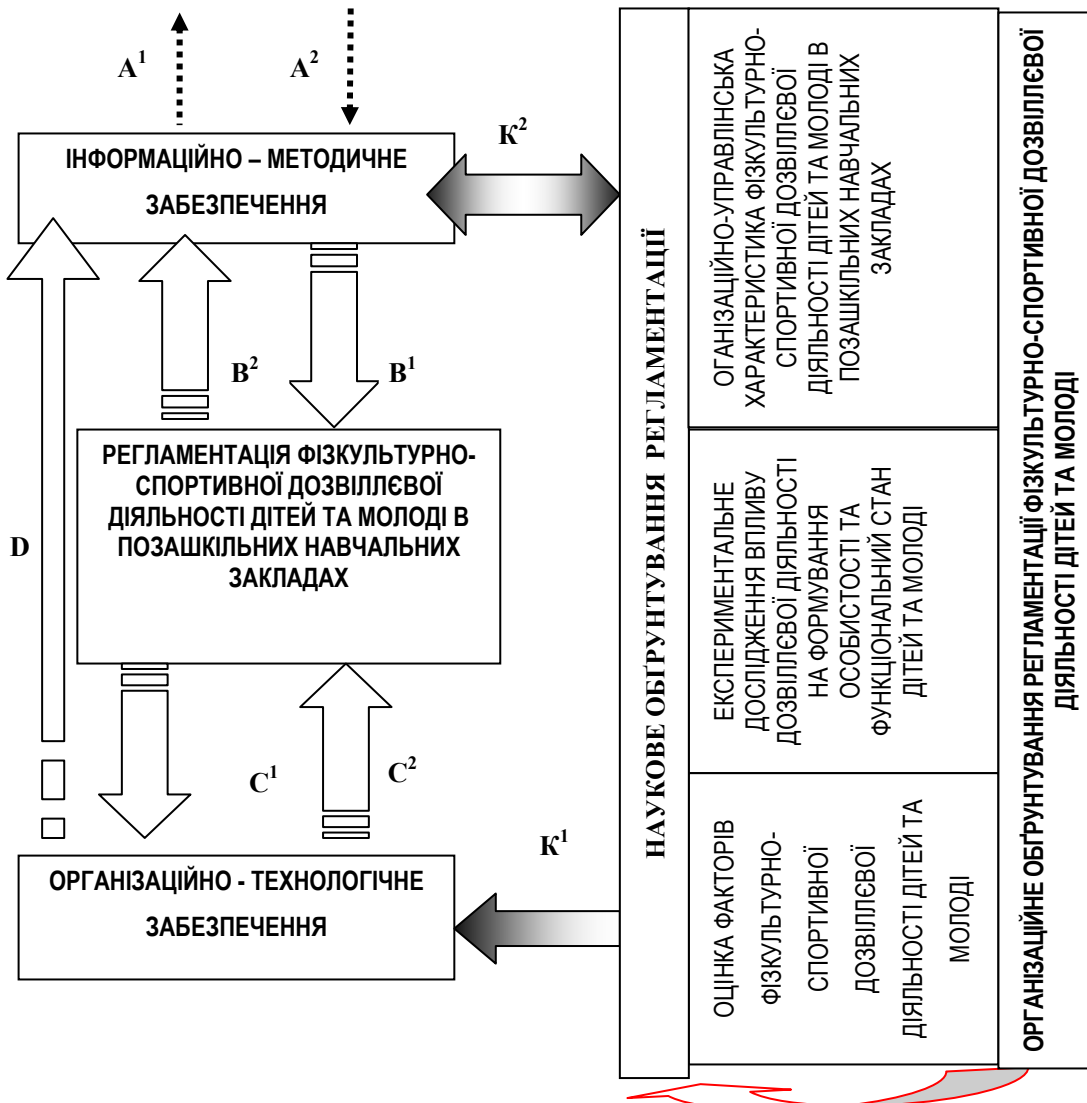

Рис. 2. Загальні риси та основні технологічні компоненти моделі забезпечення регламентації фізкультурно-спортивної дозвілєвої діяльності дітей та молоді сучасності, де:

A, B, C, D, K – канали інформаційно-комунікаційного забезпечення процесу регламентації; *A* – зовнішній інформаційний потік; *B* – внутрішній інформаційний потік; *C, D* – спрямованість впливу організаційно-технологічних заходів; *K¹* – інформаційний канал взаємозв'язку блоків НОР і ОТЗ; *K²* – інформаційний канал взаємозв'язку блоків НОР і ІМЗ.

ВИСНОВКИ. Обґрунтування і розробка моделі забезпечення регламентації фізкультурно-спортивної

дозвілєвої діяльності дітей та молоді сучасності дозволить вдосконалити керування діяльністю позашкільних навчальних закладів фізкультурно-спортивного напрямку як складової частини дозвілєвої діяльності.

Практичне використання розробленої моделі сприятиме стійкому збалансованому розвитку мережі позашкільних закладів, заснованому на принципах спадкоємності і взаємозв'язку, дасть можливість наблизити якісні і кількісні показники їх функціонування до державних стандартів, сприятиме поступовому зниженню диспропорцій ресурсного забезпечення окремих закладів, забезпечить стабільні зв'язки позашкільних навчальних закладів із сім'єю, загальноосвітніми закладами, фізкультурно-спортивними організаціями для забезпечення потреб дітей та молоді щодо дозвілєвої діяльності.

Перспективи подальших досліджень полягають у науковому пошуку шляхів оптимізації діяльності позашкільних навчальних закладів фізкультурно-спортивного напрямку, що забезпечують дозвілєву діяльність дітей та молоді.

ЛІТЕРАТУРА

1. Даниленко Л. І. Сучасні підходи до управління професійно-технічними закладами: навч. – метод. посібник./ За заг. ред. В.В. Олійника. – К.: Етіс Плюс, 2007. – 104 с.
2. Дахин А. Н. Педагогическое моделирование как средство модернизации образования в открытом информационном сообществе [текст] / А. Н. Дахин // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2004. – № 4. – С. 46-60.
3. Закон України «Про позашкільну освіту» від 22.06.2000 р. № 1841-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 46. – С. 393.
4. Золотов М. И. Менеджмент и экономика физической культуры и спорта: Учеб. пособие для студ. / М. И. Золотов, В. В. Кузик, М. Е. Кутепов, С. Г. Сейранов – Москва: Академия. – 432 с.
5. Лодатко Є. О. Моделювання освітніх систем в контексті ціннісної орієнтації соціокультурного простору [текст] / Є. О. Лодатко // Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. – Вип. 112. – Черкаси, 2007. – С. 32-40.
6. Лубышева Л. И. Спортивное воспитание как основа формирования спортивной культуры личности / Л. И. Лубышева // Теория и практика физической культуры. – М., 2012 – №6. – С. 96-99.
7. Маслов В. І. Моделювання у теоретичній і практичній діяльності в педагогіці [Текст] / В. І. Маслов // Післядипломна освіта в Україні. – 2008. № 1. – С. 3–9.
8. Михеев В. И. Моделирование и методы теории измерений в педагогике [текст]: – 3-е изд., стереотип. / В. И. Михеев. – М.: КомКнига, 2006. – 200 с.
9. Островерхова Н. І. Моделювання в управлінській діяльності директора [Текст] / Н. І. Островерхова / Директор школи. Україна. – 1999. № 8 – 9. – С. 28-34.
10. Пікельна В. С. Управління школою [Текст] / В. С. Пікельна : у 2 ч. – Х. : Вид. гр. «Основа», 2004. – 180 с.
11. Позашкільні навчально-виховні заклади та заклади за місцем проживання / Український центр політичного менеджменту [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.politik.org.ua/vid/bookscontent.php3?b-4&c=155>.
12. Почуєва О. О. Презентаційна діяльність сучасного навчального закладу [Електронний ресурс] / О. О. Почуєва // Нова педагогічна думка. – 2013. – № 3. – С. 112-114. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Npd_2013_3_34.pdf
13. Сутула В. О. Забезпечення фізичного здоров'я різних верств населення – основна соціальна функція фізичної культури / В. О. Сутула / Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія // Щоквартальний науково-практичний журнал. – Харків, НТУ «ХПІ», 2011. – №4. – С. 119-123.

Толмачева С.Е.

Национальный технический университет Украины “КПИ”

АНТИСТРЕССОВАЯ ПЛАСТИЧЕСКАЯ ГИМНАСТИКА В ФИЗИЧЕСКОМ ВОСПИТАНИИ СТУДЕНТОВ

Проведенный анализ оздоровительного потенциала системы антистрессовой пластической гимнастики. Полученные данные подтверждают то, что данная методика которая способствует коррекции тела, улучшению психо-эмоционального состояния человека.

Ключевые слова: антистрессовая пластическая гимнастика, этика, физическая тренировка, адаптация, реабилитация.

Толмачева С. Е. Антистрессова пластична гімнастика у фізичному вихованні студентів.

Проведений аналіз оздоровчого потенціалу системи антистрессової пластичної гімнастики. Отримані дані підтверджують те, що дана методика сприяє корекції статури, поліпшенню психоемоційного стану людини.